

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน เขต 2 ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและศึกษาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดาสู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาการฝึกอบรมเรื่อง มัคคุเทศก์ น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนฝึกอบรมและหลัง ฝึกอบรม

3.2 ศึกษาความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลังเสร็จสิ้น กิจกรรมการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

แหล่งข้อมูล

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือหลักการมัคคุเทศก์ กว่าจะเป็นหัวหน้าทีม หลวงปู่ครูบาชัยยะวงศาพัฒนา พระชัยวงศานุสสติ พระมหาธาตุเจดีย์ศรีเวียงชัย
- 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ และหลักสูตรฝึกอบรม

2. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

- 2.1 เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และมีประสบการณ์ในการเป็นมัคคุเทศก์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน
 - 2.2 เป็นมัคคุเทศก์อาชีพ จำนวน 1 ท่าน
 - 2.3 เป็นผู้นำชุมชน จำนวน 2 ท่าน
 - 2.4 เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน บ้านห้วยต้ม โบราณสถานและโบราณวัตถุในชุมชนบ้านห้วยต้ม จำนวน 2 ท่าน
- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

- 1) นางวรรณรัตน์ น้อยแสง นักพัฒนาสังคม โครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน
- 2) นางรพีพรรณ ธรรมสิทธิ์ี มัคคุเทศก์อาชีพ สมาคมมัคคุเทศก์เชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- 3) นายจันทร์ดี กิจวิฑยารกุล นายกองดีการบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน
- 4) นายบัญชา ขจรเกียรติสกุล รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน
- 5) นายสุรินทร์ ปังวา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน
- 6) นายนิวัฒน์ เริ่มตระกูลใหม่ ผู้ประสานงานพัฒนาสังคมและเจ้าหน้าที่ศูนย์วัฒนธรรมชาวเขาบ้านพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน

เครื่องมือ

ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่คณะผู้ศึกษาร่างขึ้น โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ และเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการมัคคุเทศก์ ชุมชนบ้านห้วยต้ม วิถีชีวิตชาวปากะญอ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งอาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม
2. กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 ข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์
 - ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาด้านความเหมาะสมของจำนวนภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์
4. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผลพิจารณาหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item - Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะว่า มีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยพิจารณาความสอดคล้องของค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการฝึกอบรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้พิจารณา จำนวน 5 คน มีดังนี้
 - 1) ผศ.ศรวิวรรณ มากชู อาจารย์ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
 - 2) ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง
 - 3) นายนิริศ ธรรมปรัชญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยน้ำหอมวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2
 - 4) นางวัฒนา ตาปราบ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านปากห้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1
 - 5) นางสาวรพีพรรณ ธรรมสิทธิ์ี มัคคุเทศก์อาชีพ สมาคมมัคคุเทศก์เชียงใหม่
5. นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบและวิเคราะห์หาคุณภาพ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไว้ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องจากวัดพระพุทธรูปห้วยต้มและเจดีย์ศรีเวียงชัย ตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน และเก็บรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ และหลักสูตรฝึกอบรม ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการดังนี้

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อำเภอสี จังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน มัคคุเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 2 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดเป็นเนื้อหาต่าง ๆ ประกอบด้วย หลักการมัคคุเทศก์ ชุมชนบ้านห้วยต้ม ประวัติครูบาศรีขะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา โบราณสถานโบราณวัตถุของบ้านห้วยต้ม และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์เนื้อหา 2 ด้าน ได้แก่

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ เพศ และอายุของผู้ให้สัมภาษณ์

2.2 ข้อมูลพื้นฐานในการจัดการฝึกอบรม เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับ ชุมชนบ้านห้วยต้ม โบราณสถาน โบราณวัตถุของชุมชนบ้านห้วยต้ม แหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม และคุณลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและศึกษาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ขั้นตอนนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และขั้นที่ 2 การหาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยดำเนินการดังนี้

2.1 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้า ห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย

เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย
หลักการเป็นมัคคุเทศก์ ชุมชนบ้านห้วยต้ม โบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชนบ้านห้วยต้ม
ครูบาชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

การดำเนินการสร้างหลักสูตร

1. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ผู้ศึกษาค้นคว้านำข้อมูลจากการศึกษาดำรง หลักการ
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการทำหลักสูตรฝึกอบรม รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
ในขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้า
ห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยกำหนดรายละเอียดตามโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม
เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 เนื้อหาสาระการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่สำคัญดังนี้

1.1.1 หลักการมัคคุเทศก์

1.1.2 ชุมชนบ้านห้วยต้ม

1.1.3 ครูบาชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา

1.1.4 โบราณสถาน โบราณวัตถุของชุมชนบ้านห้วยต้ม

1.1.5 แหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

1.2 เนื้อหาสาระการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่สำคัญดังนี้

1.2.1 การทดลองปฏิบัติการบรรยายนำชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ และ
แหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชน ในสถานที่จัดฝึกอบรม

1.2.2 การทดลองปฏิบัติการบรรยายนำชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ และ
แหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชน ในสถานที่จริงกับกลุ่มเพื่อนและคณะวิทยากร

1.2.3 การทดลองปฏิบัติการบรรยายนำชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ และ
แหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชน ในสถานที่จริงกับกลุ่มนักท่องเที่ยว

2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

2.1 เอกสารหลักสูตร มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) หลักการและเหตุผล
- 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) โครงสร้างหลักสูตร
- 4) แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
- 5) การวัดและประเมินผล
- 6) เกณฑ์การผ่านหลักสูตร

2.2 เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่

2.2.1 คู่มือผู้ให้การฝึกอบรม ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) คำชี้แจงสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม
- 2) จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือผู้ให้การฝึกอบรม
- 3) โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม
- 4) ตารางการฝึกอบรม
- 5) แผนการฝึกอบรม
- 6) เครื่องมือวัดและประเมินผลการฝึกอบรม
- 7) บรรณานุกรม

2.2.2 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) คำชี้แจงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 2) จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 3) ตารางการฝึกอบรม
- 4) ใบความรู้
- 5) ใบงาน
- 6) บรรณานุกรม

3. นำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรได้แก่ คู่มือผู้ให้การฝึกอบรม และคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุง

4. ปรับปรุงหลักสูตรตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

2.2 การศึกษาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินรายละเอียดของหลักสูตร คือแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งมีวิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม
- 2 ศึกษาเอกสารและตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเอกสารหลักสูตร วิธีการสร้าง

แบบประเมินเอกสารหลักสูตร การสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

(Rating Scale)

3. กำหนดจุดมุ่งหมาย กรอบของแบบประเมินและกำหนดโครงสร้างประเด็นที่ต้องการประเมิน ดังนี้

3.1 การประเมินคุณภาพเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประกอบด้วย การประเมินเอกสารหลักสูตร 6 ด้าน ดังนี้ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรม ฝึกอบรม การวัดและประเมินผล เกณฑ์การผ่านหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ

3.2 การประเมินคุณภาพคู่มือผู้ให้การฝึกอบรม ประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือผู้ให้การฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม แผนการฝึกอบรม เครื่องมือวัดและประเมินผลการฝึกอบรม จำนวน 17 ข้อ

3.3 การประเมินคุณภาพคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วยคำชี้แจงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในความรู้และใบงานในการฝึกอบรม จำนวน 5 ข้อ

4. สร้างแบบประเมินตามโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมิน ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert)

5. นำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบ เนื้อหา และการใช้ภาษา

6. นำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ปรับปรุง แก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลพิจารณาหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item – Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยพิจารณาความสอดคล้องของค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา จำนวน 5 คน มีดังนี้

6.1 ผศ.ศรวิวรรณ มากชู อาจารย์ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

6.2 ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง

6.3 นายนิศ ธรรมปรัชญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยน้ำหอมวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2

6.4 นางวัฒนา ตาปราบ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านปากห้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1

6.5 นางสาวพีพรธ ธรรมสิทธิ์ มัคคุเทศก์อาชีพ สมาคมมัคคุเทศก์เชียงใหม่

7. นำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มาตรวจสอบและวิเคราะห์หาคุณภาพ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญที่เสนอแนะไว้

8. จัดพิมพ์เป็นแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การดำเนินการ

เสนอหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรตรวจสอบและประเมินคุณภาพหลักสูตร จำนวน 5 คน พิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ในหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา จำนวน 5 คน มีดังนี้

1. ผศ.ศรียรรณ มากชู อาจารย์ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
2. ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง
3. นายนิศ ธรรมปรัชญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยน้ำหอมวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2
4. นางวัฒนา ตาปราบ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านปากห้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1
5. นางสาวพีพรธณ ธรรมสิทธิ์ มัคคุเทศก์อาชีพ สมาคมมัคคุเทศก์เชียงใหม่

โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	รายการประเมินนั้นมีคุณภาพมากที่สุด
4	หมายถึง	รายการประเมินนั้นมีคุณภาพมาก
3	หมายถึง	รายการประเมินนั้นมีคุณภาพปานกลาง
2	หมายถึง	รายการประเมินนั้นมีคุณภาพน้อย
1	หมายถึง	รายการประเมินนั้นมีคุณภาพน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนผลการประเมินหลักสูตรของคณะกรรมการทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ตัดสินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสรุประดับคุณภาพของหลักสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 หน้า 100)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	หลักสูตรฝึกอบรมมีคุณภาพมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	หลักสูตรมีคุณภาพมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	หลักสูตรมีคุณภาพปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	หลักสูตรมีคุณภาพน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	หลักสูตรมีคุณภาพน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย

เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำพูนเขต 2 จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2551 จำนวน 75 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำพูนเขต 2 จังหวัดลำพูน จำนวน 20 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนนักเรียน 75 คน ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้มี 2 ชนิด คือ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และแบบประเมินความสามารถ ในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งมีการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม มีการดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ และวิธีการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3

1.3 กำหนดโครงสร้างของแบบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสนา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ดังนี้

ตาราง 1 ตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดลักษณะข้อสอบของแบบทดสอบวัดความรู้
ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิียงฟ้าห้วยต้ม

จุดประสงค์	พฤติกรรม					จำนวน ข้อที่ ออก	จำนวน ข้อที่ ต้องการ จริง
	ความ จำ	ความ เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สัง เคราะห์		
1. อธิบายหลักการเป็น มัคคุเทศก์ที่ดีได้		/				12	10
2. มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำเสนอ ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน บ้านห้วยต้มได้		/				7	5
3. สรุปองค์ความรู้ เกี่ยวกับครุบาชัยยะ วงศาพัฒนาได้		/				6	4
4. อธิบายและนำเสนอ ข้อมูลเกี่ยวกับ โบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชนได้		/				8	6
5. อธิบายข้อมูลเกี่ยว กับแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพ ในชุมชนบ้านห้วยต้มได้		/				7	5
			รวม			40	30

1.4 สร้างแบบทดสอบตามโครงสร้างของแบบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นข้อสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

1.5 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อเสนอแนะด้านความสอดคล้อง ของข้อสอบกับจุดประสงค์การฝึกอบรม ที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลพิจารณาความ สอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับจุดประสงค์การฝึกอบรม โดยพิจารณาความสอดคล้องของ ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่

1. ผศ.ศรวิวรรณ มากชู อาจารย์ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
2. ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง จังหวัดลำปาง
3. นายนิริศ ธรรมปรัชญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยน้ำหอม วิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2
4. นางวัฒนา ตาปราบ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านปากห้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1
5. นางสาวพีพรพรรณ ธรรมสิทธิ์ มัคคุเทศก์อาชีพ สมาคมมัคคุเทศก์ เชียงใหม่

1.7 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม มาวิเคราะห์ค่า IOC ได้ค่าเท่ากับ 1.00 และปรับปรุงแก้ไขบางส่วน ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.8 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยต้ม จำนวน 30 คน ที่เคยฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิด หรือตอบมากกว่า 1 คำตอบ หรือไม่ตอบเลย ให้ 0

1.9 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนแล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบอิงเกณฑ์ของ Brennan และ คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21 – 0.60 ไว้จำนวน 30 ข้อ

1.10 คำนวณค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้ วิธีของ Lovett ได้ค่าความเที่ยง 0.84

1.11 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย มีวิธีดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความสามารถ ในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์

2.2 ศึกษาเนื้อหาการฝึกอบรมของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็น มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.4 กำหนดโครงสร้างแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงโครงสร้างแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา									ข้อ				
		1.1 กิริยามารยาท	1.2 การแต่งกาย	1.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง	1.4 ความจริงใจ	1.5 ความมีมนุษยสัมพันธ์	1.6 ความรับผิดชอบ	2.1 การใช้ภาษา	2.2 การใช้น้ำเสียง		2.3 การพูดให้ชัดเจน	2.4 การใช้วาทศิลป์ในการพูด		
สามารถปฏิบัติ	1.บุคลิกภาพและมารยาทในการปฏิบัติงาน	/	/	/	/	/	/						6	
มัคคุเทศก์น้อยได้	2. ความสามารถในการพูด							/	/	/	/		4	
													รวม	10

2.5 สร้างแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดาสู่วิถีฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ที่มีคำอธิบายเกณฑ์ (Rubric Score) โดยกำหนดข้อความที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนในการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ จำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ

2.6 นำแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรมของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.7 นำแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ศรียรรณ มากชู อาจารย์ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
2. ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง จังหวัดลำปาง
3. นายนิริศ ธรรมปรัชญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยน้ำหอม วิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2
4. นางวัฒนา ตาปราบ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านปากห้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1
5. นางสาวรพีพรรณ ธรรมสิทธิ์ มีคคุเทศก์อาชีพ สภาคมมีคคุเทศก์ เชียงใหม่

2.8 นำผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ ของแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.9 นำแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยต้ม จำนวน 30 คน ที่เคยฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มาแล้ว เพื่อให้คณะผู้ศึกษาประเมินการปฏิบัติงาน

2.10 นำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.75

2.11 จัดพิมพ์แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

แบบแผนการวิจัย

แบบแผนการวิจัยหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดาสู่วิถีฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

ในการทดลองครั้งนี้ใช้กลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม (One Group Pretest – Posttest Design) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

	O ₁	T	O ₂
เมื่อ	O ₁	แทน การทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ก่อนฝึกอบรม	
	T	แทน การฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม	
	O ₂	แทน การประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม และทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม	

ขั้นตอนการทดลอง

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการทดลองฝึกอบรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 20 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre - test) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

2. ดำเนินการทดลอง โดยคณะผู้ศึกษาค้นคว้าและวิทยากรซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นผู้จัดกิจกรรมฝึกอบรม กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมเวลา 18 ชั่วโมง

3. ประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น และทดสอบหลังฝึกอบรม (Post - test) เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เสร็จสิ้นทุกแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมแล้ว ดำเนินการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการฝึกอบรม กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิม กำหนดการทดลอง นำเสนอดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 กำหนดการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

วัน/เดือน/ปี	เวลา	เนื้อหา/กิจกรรม	สถานที่
6 ตุลาคม 2551	08.00 – 08.30 น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม
	08.30 – 09.00 น.	นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเรื่องมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ก่อนฝึกอบรม จำนวน 30 ข้อ	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม
	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง หลักการมัคคุเทศก์ - ความหมายของมัคคุเทศก์ - มารยาทและการวางตัว ของมัคคุเทศก์ - จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ - ความสามารถในการพูดเพื่อ การสื่อสาร - ข้อควรแนะนำของมัคคุเทศก์ที่มีต่อ นักท่องเที่ยว	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม
	12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหาร	โรงอาหาร
	13.00 – 14.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 2 เรื่อง ชุมชนบ้านห้วยต้ม - ประวัติความเป็นมาบ้านห้วยต้ม - วิถีชีวิตชาวปากะญอ - วัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่า - ศูนย์พัฒนาชาวเขาบ้านพระบาท ห้วยต้ม	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม

ตาราง 3 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	เวลา	เนื้อหา/กิจกรรม	สถานที่
6 ตุลาคม 2551	14.00 – 15.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง ครูบาชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่ง ล้านนา	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม
	15.00 – 16.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 4 เรื่อง โบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชน บ้านห้วยต้ม - วัดพระพุทธรูปบ้านห้วยต้ม	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม
7 ตุลาคม 2551	09.00 – 10.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 4 เรื่อง โบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชนบ้าน ห้วยต้ม - พระมหาธาตุเจดีย์ศรีเวียงชัย - มณฑปพระตะยังกาเม พระชัยยะวงศานุสรณ์ (ใจบ้าน)	- พระมหาธาตุเจดีย์ ศรีเวียงชัย - โรงเรียนบ้าน ห้วยต้ม
	10.00 – 12.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 5 เรื่อง แหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม - ศูนย์วิจัยงานหัตถกรรมบ้านห้วยต้ม - การทอผ้า - การทำเครื่องเงิน - การชุบศิลาแลง - โครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม
	12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหาร	โรงอาหาร
	13.00 – 16.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 6 การทดลองปฏิบัติการบรรยายนำชม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่ง เรียนรู้สู่อาชีพในชุมชน ในสถานที่ อบรมกับกลุ่มเพื่อนและคณะวิทยากร	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม

ตาราง 3 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	เวลา	เนื้อหา/กิจกรรม	สถานที่
8 ตุลาคม 2551	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 7 วิทยากรสาธิตการบรรยายนำชมและ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทดลองปฏิบัติการ บรรยายนำชมสถานที่สำคัญทาง โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่ง เรียนรู้สู่อาชีพในชุมชน ในสถานที่จริง กับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมและ คณะวิทยากร	วัดพระพุทธรบาท ห้วยต้ม
	12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหาร	วัดพระพุทธรบาท ห้วยต้ม
	13.00 – 15.00 น.	วิทยากรนำผู้เข้ารับการฝึกอบรม ปฏิบัติการบรรยายนำชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพ ในชุมชน ในสถานที่จริงกับกลุ่ม นักท่องเที่ยว	-วัดพระพุทธรบาท ห้วยต้ม - พระมหาธาตุเจดีย์ ศรีเวียงชัย - มณฑปหะตะยัง กาเมพระชัยยะวงศา นุสรณ์ (ใจบ้าน) - ศูนย์วิจัยงาน หัตถกรรมบ้าน ห้วยต้ม
	15.00 – 16.00 น.	นักเรียนทำแบบทดสอบ หลังการฝึกอบรมและ แบบสอบถาม ความพึงพอใจ วิทยากรสรุปผลการอบรมและผล การปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ของผู้เข้ารับ การฝึกอบรม พิธีปิดการฝึกอบรม	โรงเรียนบ้านห้วยต้ม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดำเนินการดังนี้

1.1 ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้มของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม โดยคะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก ข้อที่ตอบผิดหรือตอบมากกว่า 1 คำตอบหรือไม่ตอบเลย ให้ 0 คะแนน จากนั้นรวมคะแนนของนักเรียนแต่ละคน แล้ววิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ก่อนฝึกอบรม กับหลังการฝึกอบรมด้วยสถิติ t – test dependent

1.3 นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2 ความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดำเนินการดังนี้

2.1 ตรวจสอบให้คะแนนแบบประเมินความสามารถการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของนักเรียนแต่ละคน

2.2 นำผลคะแนนจากการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลังฝึกอบรม มาหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 นำค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ในข้อ 2.2 มาเทียบกับเกณฑ์ เพื่อสรุประดับความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.4 นำเสนอข้อมูล ในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตร ฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการฝึกอบรม

จุดมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าฝึกอบรมต่อกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

แหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำพูนเขต 2 จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2551 จำนวน 75 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูนเขต 2 จังหวัดลำพูน จำนวน 20 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวน นักเรียน 75 คน ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้า ห้วยต้ม

เครื่องมือประเมิน

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม

การดำเนินการสร้างเครื่องมือ

มีวิธีดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามด้านความพึงพอใจ
- 4.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ กิจกรรมการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3
- 4.3 กำหนดกรอบของแบบสอบถามและกำหนดโครงสร้าง ประเด็นที่ต้องการสอบถาม ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงโครงสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม
ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

รายการประเมิน	จำนวนข้อที่ออก	จำนวนข้อที่ต้องการใช้จริง
1. วิทยากรฝึกอบรม	5	3
2. สื่อและอุปกรณ์ฝึกอบรม	5	3
3. กิจกรรมฝึกอบรม	5	3
4. สถานที่ฝึกอบรม	4	2
5. เวลาที่ใช้ฝึกอบรม	4	2
6. การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม	5	3
รวม	28	16

4.4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ตามที่กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินไว้

4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบด้านเนื้อหา และภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่แก้ไขแล้ว มาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มาวิเคราะห์ค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 แล้วปรับปรุงแก้ไขบางส่วนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.8 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้มไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม จำนวน 30 คนที่เคยฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดาสุเวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มาแล้ว

4.9 นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามของนักเรียน มาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.79

4.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สุเวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ให้นักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สุเวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ภายหลังจากการฝึกอบรม โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาตอบแบบสอบถาม ดังนี้

เกณฑ์ในการพิจารณาตอบแบบสอบถาม

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามความพึงพอใจ และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สุเวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้
2. นำคะแนนจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคน มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. นำค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ในข้อ 2 มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อสรุประดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สุเวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด